

Långvingad smalkantskinnbagge *Liorhyssus hyalinus* - en tillfällig svensk besökare?

ROGER PETTERSSON & CARL-CEDRIC COULIANOS

Norrlands entomologiska förening genomförde 7-8 september 1996 en kurs om havet och havssträndernas insekter. Syftet med kursen var att dokumentera den dåligt kända insektsfaunan i och invid Bottenhavet, bl a då det gjordes flera överraskande fynd av nattsländor, skalbaggar och rätvingar vid norrlandskusten under början av 1990-talet. Vi var 16 deltagare som samlade och försökte bestämma de insekter som insamlades under kursen, och en del insekter hamnade i lådor för senare artbestämning.

Ett sådant exempel på ”sen artbestämning” var en hane av smalkantskinnbaggen *Liorhyssus hyalinus* (Fabr.), som Roger Pettersson hävade på havsstranden 7.IX.1996 vid Sönerstgrundet utanför Ivarsboda i Västerbotten. Arten har kosmopolitisk utbredning och förekommer i alla jordens varma områden, främst i tropikerna och subtropikerna. I Palearktis förekommer den norrut till 50 graders nordlig bredd enligt utbredningskarta i Putshkov (1986). Den är mycket vanlig i Medelhavsområdet och Sydeuropa, sällsynt och mycket lokal i Mellaneuropa. *L. hyalinus* är en sporadisk migrant som sällsynt påträffats längre norrut i Europa, främst i nordvästra Europa. Fynd har gjorts i Belgien 1926, Holland 1923, 1994, Jersey 1953, England 1903, 1958, 1968 och Irland 1903. I Nordtyskland, Baltikum, NV Ryssland eller Norden är den aldrig tidigare funnen.

De ovannämnda fynden är främst gjorda i kusttrakter och har oftast bestått av ett eller två exemplar. Ett undantag är ett fynd från North Devon i England 1958 där ett dussintal vuxna djur och lika många larver påträffades under skatnäva (*Erodium cicutarium*). De senare uppföddes till imagines på *Geranium* spp. (Woodroffe 1959). Arten är värmekrävande och anses inte kunna övervintra i Nordeuropa. I detta och sitt migrationsbeteende liknar den flera fjärilar t.ex amiral, tistelfjäril och dödskallesvärmare även om migrationer hos *Liorhys-*

Fig. 1. *Liorhyssus hyalinus*, VB: Sönerstgrundet, leg. R: Pettersson.

sus är mycket mer sällsynt. *L. hyalinus* är en polyfag art som lever på diverse, ofta korgblommiga örter (Moulet 1995). Den är också tämligen lätt att känna igen, då *L. hyalinus* har ett mycket långt membran som sticker ut bakom kroppen (Fig. 1).

Sönnerstagrundet är en landhöjningskust med skyddad havsstrand. Vegetationen är örtrik med tydlig zonerings från stranden in mot gråalsbården, där det finns högörter som exempelvis vänderot *Valerianum officinalis* och strätta *Angelica sylvestris*. Förutom *L. hyalinus* så hittades här också guldgräshoppa *Chrysochraon dispar* och andra skinnbaggar som ängsstinkflyet *Cyrtorhinus caricis* (Fallén), vid slaghåvning i tät vegetation av gräs och halvgräs mellan albården och stranden.

Fyndet av *L. hyalinus* på Sönnerstagrundet i Västerbotten kan lika gärna vara ett resultat av sydostlig som sydlig invandring, bl a då det i sydöstra Finland (Albrecht et al. 2003) och i sydöstra Estland (Coulianos 2003) nyligen har påträffats flera arter av skinnbaggar (dock ej *L. hyalinus*) som tidigare endast var kända från de östra och sydöstra delarna av den

palearktiska regionen. Vi har inte funnit några uppgifter om senare fynd av arten från andra delar av Mellan- eller Nordeuropa som skulle indikera en mer omfattande migration under senare delen av 1990-talet. Fyndet från Sönnerstagrundet får därför betraktas som ett unikt, och kanske tillfälligt nordeuropeiskt fynd.

Citerad litteratur

- Albrecht, A., Söderman, G., Rinne, V., Mattila, K., Mannerkoski, I., Karjalainen, S. & Ahlroth, P. 2003:** New and interesting finds of Hemiptera in Finland. *Sahlbergia* 8: 64-78.
- Moulet, P. 1995:** *Hemiptères Coreoidea Euro-Méditerranéens*. Faune de France 81. 336 sid. Paris.
- Putshkov, V.G. 1986:** *Polyzheskokrylye semesystva Rhopalidae (Heteroptera) fauny SSSR*. Opredeliteli po Faune SSSR 146. 132 sid. Leningrad.
- Woodroffe, G.E. 1959:** *Liorhyssus hyalinus* (F.) (Hem., Coreidae) in north Devon. *Entomologist's mon. Mag.* 95:14.

Författarnas adresser:

Roger.Pettersson@szooek.slu.se
 Carl-Cedric Coulianos
 Kummelnäsvägen 90
 13537 Saltsjö-Boo